

Hvad virker, når bandekrige skal stoppes?

Den aktuelle forskning peger på, at politiet rent faktisk kan stoppe bandekrige, når de er opstået. Det store hul i vores viden er, hvordan man forebygger dem med pædagogiske og sociale tiltag. Måske skal Danmark ikke alene bevilge sig selv en bandepakke, men også en forskningspakke, der kan give os den nødvendige viden til at bekæmpe bandeproblemet.

Af Michael Søgaard Larsen og Mette Thornval, Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, DPU, Aarhus Universitet

Siden bandekrigen brød ud i august, har borgerne i København oplevet 60 skudepisoder. Og den første uge af marts begyndte med, at børnehaver, en skole og et bibliotek og et kulturhus lukkede. Spørgsmålene på alles læber er: Hvordan stopper vi skyderierne? Og hvordan bremser vi de unge med indvandrerbaggrund og rockere, så uskyldige borgere ikke kommer i klemme? Politikere, forskere og borgere på gaden bliver spurgt. Politiet indkalder mere mandskab og Justitsministeren lancerer en "bandepakke", der blandt andet indeholder fordobling af straffen for kriminalitet i forbindelse med bandeopgør. Tiltag, der her og nu skal stramme grebet om rockere og indvandrerbander. Samtidig vil man øge den kriminalpræventive indsats med særligt fokus på de helt unge ved at inddrage politi, skoler, forældregrupper og klubmedarbejdere. Oppositionen hilser initiativerne velkomne, men peger samtidig på, at der også skal tages hånd om den nødvendige sociale, integrationsrettede indsats, som kan knække bandernes fødekæde.

Men hvilke indsatser kan forskningen på området fortælle os, der med sikkerhed virker?

Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning har gennemgået de seneste systematiske reviews. Vi har fundet ud af, at vi på nuværende tidspunkt ved mest om, hvilken politmæssig indsats, der virker – og langt mindre, det vil sige alt for lidt om, hvilke pædagogiske og integrationsrettede initiativer som virker. Et systematisk review gennemgår den forskning, der findes på området, og konkluderer på tværs af de enkelte undersøgelser, hvilke typer indsatser der har en god effekt.

Virker kognitiv adfærdsterapi og bedre jobmuligheder på bandemedlemmer?

Vi ved det ikke med sikkerhed. I USA har man længe studeret ungdomsbander, hvor antallet af aktive bander toppede i midten af 90'erne med mere end 30.000 og 840.000 bandemedlemmer over hele USA. De nyeste data tyder på, at der er omkring 24.000 bander og 760.000 aktive bandemedlemmer over hele USA. Det er faktisk først for nyligt, at forskning i bander er begyndt at dukke op i Sydamerika, Europa, Asien og Afrika. Der er opstået en bred vifte af teorier, der forsøger at forklare, hvorfor unge går ind i bandekriminalitet. Nogle betoner psykologiske forhold og nogle betoner makroøkonomiske forhold.

Det systematiske reviews, Cognitive-behavioural interventions for preventing youth gang involvement for children and young people (7-16) af Fischer, H. m.fl. undersøger psykologiske forhold. Forfatterne skriver, at mange studier dokumenterer en klar sammenhæng mellem det at være medlem af en bande og forhøjet kriminalitet. Forskningen viser også, at både kriminelle unge og unge, der går ind i bander, har negative tanker, følelser og holdninger sammenlignet med jævnaldrende, der ikke er kriminelle. Kognitiv adfærdsterapi rettet mod disse negative tanker har vist sig at have en positiv virkning på at nedbringe en dysfunktionel adfærd og adfærdsvanskeligheder blandt de unge. Men forskningen kan ikke sige noget om, hvorvidt kognitiv adfærdsterapi reelt virker, når man skal forebygge, at unge går ind i en bande. Der er derfor akut brug for forskning på dette område, så vi ved, hvilke strategier og indsatser der virker.

Når vi taler om kognitiv adfærdsterapi, handler det om at give de unge en række redskaber til løsning af sociale dilemmaer. Det drejer sig for eksempel om at lære at styre aggressioner, selvkontrol, selvinstruktion, opstille løsninger på problemer, langtidsplanlægge, sætte mål for sig selv, forventningsafstemme, arbejde med egen selvopfattelse, empati, og træning af sociale færdigheder.

De samme forfattere har også undersøgt makroøkonomiske forhold og set på, om forbedringer af unges job- og uddannelsesmuligheder kan forebygge bandetilhørsforhold og kriminalitet. Teorier med udgangspunkt i makroøkonomiske forhold peger på, at unge fra "underklassen", der er vokset op i fattigdom og af forskellige årsager udelukket fra arbejdsmarkedet finder deres økonomiske grundlag gennem bandekriminalitet. Andre risikofaktorer er lavt uddannelsesnivea, frustrationer i kontakten med uddannelsessystemet, og oplevede barrierer til økonomiske og sociale muligheder. Det systematiske review Opportunities

provision for preventing youth gang involvement for children and young people (7-16) skal netop kortlægge om man kan forbedre de unges muligheder, så de ikke bliver motiverede for at gå ind i bander. Det kan være initiativer som omfattende tutor-ordninger, støtteundervisning, jobtræning, bedre forberedelse til at komme i arbejde, og forskellige jobtilbud. Forfatterne fremhæver blandt andet en spørgeundersøgelse fra 1996, hvor tidligere og nuværende bandemedlemmer indgik. 49% mente, at jobtræning og jobprogrammer var effektive til at holde unge væk fra banderne. 75% var uenige i påstanden om, at jobtræning var spild af tid. Desværre når forfatterne også frem til samme konklusion som i det foregående review, nemlig at der ikke er nok forskning på området. Selvom der de sidste 15 år har været mange undersøgelser om dette emne, og mange teorier som sagt har været i spil, så er forskningen på området ikke blevet systematisk vurderet. Forskningen kan derfor ikke sige noget om, hvilke initiativer der er de mest effektive, når det drejer sig om at forebygge, at unge går ind i bander.

Virker tidlig forældreindsats?

Et review om den tidlige indsats i form af forældreprogrammer finder vi i Family programs implemented up to age 5: effectiveness in reducing later antisocial behaviour/linquency af Alex R. Piquero m.fl. Reviewet undersøger ikke bandekriminalitet, men om tidlig antisocial adfærd kan forklare, at unge senere bliver kriminelle. Og ja. Dette systematiske review påpeger, at tidlig familie- og forældretræning er – når børnene er under fem år gamle - en meget effektiv foranstaltning, når det gælder om at forebygge problemer med børns adfærd herunder også antisocial adfærd og kriminalitet. Den tidlige indsats er for eksempel vigtig, fordi et godt forhold mellem forældre og barn vil bidrage til, at barnet får kontrol over impulsiv og aggressiv adfærd. Barnet får altså reduceret et forstyrret adfærdsmønster og de deraf følgende negative effekter på den sociale integration. Dertil kommer, at disse programmer generelt ændrer familiens adfærdsmønster, fordi de får råd og vejledning om opdragelse. Den tidlige indsats har andre fordele end at dæmme op for kriminalitet, den bidrager også til øget uddannelse, færre teenagegraviditeter, generelt forbedrede økonomiske sundhedsmæssige forhold.

"Social Information Processing Programs" i grundskolen er effektive til forebyggelse

"Social Information Processing Programs" er ikke umiddelbart noget, vi kan oversætte til forståeligt dansk. Det bliver nok nærmest noget i retning af kognitiv håndtering af social information. Det systematiske review The effects of School-based Social Information Processing Interventions on Aggressive Behaviour af Sandra Jo Wilson og Mark W. Lipsey undersøger effekterne af bestemte typer kurser på skoleelevers aggressive og forstyrrende adfærd. Man kan sige, at "Social Information Processing Programs" er kurser, der skal lære eleverne at tolke og afkode sociale signaler og herudfra vælge den rigtige måde at reagere på. Kurserne indeholder træning i et eller flere trin af denne proces. Undervisningsprogrammet lægger vægt på de kognitive færdigheder. Det er selve tankeprocessen, der skal ændres, før man kan ændre elevens adfærd. Programmet indeholder strukturerede opgaver og aktiviteter, der skal hjælpe eleven til at lære kognitive færdigheder, der er anvendelige i konkrete sociale situationer. Undervisningen foregår i skoletiden og bliver for det meste varetaget af lærerne. Programmerne er af kortere varighed. 2/3 varer under 17 uger. Over halvdelen af kurserne har én til to timer om ugen. Reviewet viser, at elever, der deltager i et program viser mindre aggressiv og forstyrrende adfærd end de, der ikke deltager, og jo hyppigere eleverne modtager undervisning, des bedre virker det. Her i Danmark kan et sådant pædagogisk tiltag være en mulighed, som vi bør overveje i en mere langsigtet strategi, der har som sigte at bryde fødekæden til banderne.

Scared Straight er en dårlig idé

Til sidst i rækken af systematiske reviews, der behandler pædagogiske og socialpædagogiske områder, vil vi bare lige nævne, at det ikke hjælper at sende unge kriminelle eller potentielle kriminelle på organiserede besøg i landets fængsler for at skræmme dem fra at begå kriminalitet. Reviewet "Scared Straight" and other juvenile awareness programs for preventing juvenile delinquency. Af Anthony Petrosino, Carolyn Turpin Petrosino, and John Buehler. Studier foretaget gennem de sidste 25 år viser tydeligt, at "Scared Straight" ikke er effektive til alene at bekæmpe kriminalitet. Tværtimod viser undersøgelsen, at de unge har en større sandsynlighed for at begå kriminalitet. Ikke at gøre noget ville have været bedre end at udsætte unge for påvirkningen i "Scared Straight".

Fokuseret og problemorienteret politiindsats i København?

Det første review i rækken af de konkrete kriminalpræventive indsatser for at få stoppet bandeskyderierne er Effects of Hot Spots Policing on Crime af Anthony A. Braga. Dette review har undersøgt, om en fokuseret politiindsats på små geografiske områder, hvor der er meget uro eller meget kriminalitet, kan være et effektivt middel til at reducere kriminalitet. Og konklusionen er, at det virker. Og ikke nok med at det virker med en fokuseret politiindsats, så ser det også ud til, at det ikke er givet, at kriminaliteten dukker op et andet sted i byen. Desværre giver reviewet ikke svar på, hvilken type af politistrategier der virker bedst, når politiet skal kontrollere de små geografiske områder. Et brændpunkt er i dansk bandekrigssammenhæng for eksempel de konfliktramte kvarterer på det indre og ydre Nørrebro, hvor grupper af unge med indvanderbaggrund og AK81'ere med jævne mellemrum tørner sammen. Nogle konkrete eksempler på fokuserede politiinterventioner, der signifikant kan forebygge kriminalitet i de hårdest ramte områder, er målrettede patruljer, proaktive arrestationer og "problemorienteret" politiarbejde.

I reviewet *The effects of problemoriented policing on crime and disorder* uddybes betydningen af Problemorienteret politiarbejde (POP). Problemorienteret politiarbejde (POP) er en særlig strategisk fremgangsmåde, et koncept, for analyse af kriminalitetsproblemer i deres helhed både fra offer- og forbrydervinklen, valg af taktiske tiltag og konsekvent evaluering af valgte taktiske tiltag. Forfatterne konkluderer - omend med forbehold - at der statistisk kan ses en virkning, og derfor konkluderer de, at en problemorienteret politiindsats er et effektivt middel mod kriminalitet og uorden. Problem-oriented Policing (POP) blev introduceret af amerikanske Herman Goldstein i 1979 og var egentlig et resultat af en krise, som politiet havde været igennem i 70'erne og 80'erne. Også Goldstein mente, at politiet ikke var effektivt i at forebygge og bekæmpe kriminalitet og at politiet var for fokuserede på midlerne frem for på målet. I dag er der ikke nogen tvivl om, at POP har haft en stor indflydelse på den amerikanske politiindsats, og er derfor en af de mest udbredte politistراتيجier.

Hvordan kan vi bekæmpe narko?

Berlingske Tidende skriver i *Bandekrigens ABC*, at "selv om faktorer som hævn, ære og gengældelse menes at have betydning for konflikten, spiller narkoen, primært hash, en hovedrolle. Den gruppe, der kontrollerer gaden, kontrollerer narkoen og tjener de største penge. Derfor er der kamp om at kontrollere gaden." Men hvad virker, når politiet skal bekæmpe hash?

Resultatet fra det systematiske review *Street-level drug law enforcement* af Lorraine Mazerolle, Griffith University, Australia, David W. Soole, and Sacha Rombouts viser, at dette blot at øge politiets tilstedeværelse og indsatser på narkobrændpunkter ikke er tilstrækkeligt. Der er brug for en bredere retshåndhævelse på gadeniveau, der for det første fokuserer på at skabe produktivt samarbejde med tredjeparter i lokalsamfundet, for det andet at fokusere på narkobrændpunkter snarere end at sprede indsatsen over forskellige lokalsamfund og for det tredje at bestræbe sig på at forandre de kriminalitetsskabende betingelser, der er på steder med narkoproblemer på gadeniveau.

Virker naboovervågning?

Et andet review *Neighbourhood watch* af Trevor Bennett m.fl. ser på, hvor effektivt naboovervågning er til at reducere kriminalitet. Forfatterne konkluderer, at naboovervågning er forbundet med en reduktion af kriminaliteten på mellem 16% og 26%. Naboovervågning opstod i USA i slutningen af 60'erne, siden er interessen vokset betydeligt og de seneste estimater viser, at over en fjerdedel af den britiske befolkning og over fyrre procent af befolkningen i USA bor i områder, hvor der er nabo vagtordninger. Forfatterne påpeger, at naboovervågning sjældent står alene, men ofte er ledsaget af mærkning af ejendele og sikkerhedsovervågning.

Virker gadebelysning?

Ja, når der drejer sig om at forebygge kriminalitet, er øget gadebelysning på offentlige gader og veje et effektivt middel konkludere forfatterne Brandon C. Welsh, David P. Farrington i reviewet *Improved street lighting: effects on crime*. En øget gadebelysning har dog flere formål. Fodgængere føler sig generelt mere trygge og trafikken bliver mere sikker. Undersøgelsen siger dog intet om effekten på for eksempel et bandeopgør og forfatterne understreger, at hvis mere gadebelysning skal reducere kriminaliteten afhænger det også af den bestemte situation og hvilke byområder, der vælges. Det kan være at fremtidig forskning kan understøtte den formodning, at et offer kan se gerningsmanden klart, og at det kan øge chancerne for at gerningsmanden bliver pågrebet.

Virker tv-overvågning?

I finanslovsaftalen er der afsat 12,5 millioner kroner til øget tv-overvågning ved offentlige pladser med det formål at modvirke bandekriminalitet. Men virker det?

Det nærmeste svar på dette spørgsmål finder vi i det systematiske review *Effects of Closed Circuit Television Surveillance on Crime*, af Brandon C. Welsh, David P. Farrington. Forfatterne har undersøgt om interne overvågningskameraer på offentlige steder har en effekt på mængden af kriminalitet. Konklusionen er, at tv-overvågning har en moderat men dog signifikant effekt på mængden af kriminalitet. Især er virkningen helt tydelig på parkeringspladser og i forbindelse med hærværk og tyverier på biler. Især i Storbritannien har der været positive resultater.

Vi kan ikke stoppe bandekrigen med pædagogik nu

Skyderier og vold i de københavnske gader er ikke til at leve med. Det mener regeringen, det mener oppositionen og det mener landets borgere. Hvis vi vil bandekrigen til livs, så kræver det konkret handling nu. Vi kan ikke stoppe bandekrigen med pædagogiske tiltag nu. Men dette indlæg viser også med al tydelighed, at der er behov for mere forskning på området. Vi ved mere om de konkrete kortsigtede og nødvendige initiativer. Vi ved meget mindre om de almene og langtidsholdbare perspektiver. Hvordan bliver konfliktens parter vellykkede borgere i dette samfund? Her burde den pædagogiske forskning få en væsentlig opgave. Den rolle, som forældre, daginstitutioner og skoler mere præcist kan og skal spille for dette, ved vi reelt stadig for lidt om. En af de gode virkninger af debatten om bandekrigen kunne være en øget forståelse af nødvendigheden af at forbedre vores viden om, hvilke langsigtede pædagogiske indsatser der virker.

Den aktuelt bedste viden findes i det systematiske review

Denne artikel er alene baseret på systematiske reviews. Der er altså ikke tale om enkeltundersøgelser.

Et systematisk review skal stille den aktuelt bedste viden til rådighed for forskere, politikere og praktikere, så de får et større og mere sikkert overblik over den eksisterende forskning. Et systematisk review giver på den ene side et indblik i, hvordan den hidtidige forskning har håndteret en given problemstilling, og på den anden side opsamler det al den viden, som vi på nuværende tidspunkt kan udtrække af de foreliggende forskningsresultater.

Læs mere på www.dpu.dk/clearinghouse

Kilder

J.P. 5. marts 2009, Politiken 5. marts 2009, www.berlingske.dk og Justitsministeriets hjemmeside

Yderligere oplysninger om de systematiske reviews

Michael Søgaard Larsen, T: 8888 9357, E: mssl@dpu.dk

Oversigt over de nævnte systematiske reviews

Det er kun Campbell Collaboration, der har gennemført systematiske reviews på dette område. Alle reviews er tilgængelige i fuld tekst på www.campbellcollaboration.org

Cognitive-behavioural interventions for preventing youth gang involvement for children and young people (7-16). Herrick Fisher, cricket.fisher@hertford.ox.ac.uk, Department of Social Policy and Social Work, Oxford, UK, Paul Montgomery, and Frances Gardner.

Closed circuit television surveillance: effects on crime. Brandon C. Welsh, David P. Farrington

Family programs implemented up to age 5: effectiveness in reducing later antisocial behavior/delinquency. Alex R. Piquero, apiquero@jjay.cuny.edu, John Jay College of Criminal Justice, USA, Brandon C. Welsh, David P. Farrington, and Richard Tremblay

Hot spots policing: effects on crime. Anthony A. Braga

Improved street lighting: effects on crime. Brandon C. Welsh, David P. Farrington

Neighborhood watch. Trevor Bennett, tbennet@glam.ac.uk, University of Glamorgan, UK, Katy Holloway, and David Farrington

Opportunities provision for preventing youth gang involvement for children and young people (7-16) af Herrick Fisher, cricket.fisher@hertford.ox.ac.uk, Department of Social Policy and Social Work, Oxford, UK, Paul Montgomery, and Frances Gardner.

Problem-oriented policing: effects on crime and disorder. David Weisburd, Hebrew University/University of Maryland, msefrat@mscc.huji.ac.il, John Eck, University of Cincinnati, Joshua Hinkle & Cody Telep, University of Maryland

Scared Straight and other juvenile awareness programs for preventing juvenile delinquency. Anthony Petrosino, Carolyn Turpin Petrosino, and John Buehler

School-based social information processing interventions and aggressive behavior: Part I for Universal Programs. Sandra Jo Wilson, Mark Lipsey.

School-based social information processing interventions and aggressive behavior: Part II for Pull Out Programs. Sandra Jo Wilson, Mark Lipsey

Serious (violent and chronic) juvenile offenders: treatment effectiveness in secure corrections. Vicente Garrido, vicente.garrido@uv.es, University of Valencia, Spain, and Luz Anyela Morales

Street-level drug law enforcement. Lorraine Mazerolle, l.mazerolle@griffith.edu.au, Griffith University, Australia, David W. Soole, and Sacha Rombouts.